

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/113/2021
Identifikačné číslo spisu:	3717206392
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:3717206392.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ F. I., bývajúceho v C., C. F. XXXX/XX, 2/ Q. I., bývajúceho v W.X. M., G. XXX/XX, 3/ D. Š., bývajúcej v C., G.B. XXXX/XX, všetkých zastúpených spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Pavel Loduha, s.r.o., so sídlom v Považskej Bystrici, Slovenských partizánov 1131/51, IČO: 50 469 258, proti žalovanej J. D., bývajúcej v G. XXX, zastúpenej spoločnosťou ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA ŠTRBÁŇ, s. r. o., so sídlom v Púchove, Dvory 1932, IČO: 36 867 454, o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 5C/13/2017, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 10. septembra 2020 sp. zn. 17Co/2/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 10. septembra 2020 sp. zn. 17Co/2/2020 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 4. septembra 2019 č. k. 5C/13/2017-138 I. určil, že spoluvlastnícky podiel 1/2, viažuci sa k parc. č. KN E XXX - orná pôda o výmere 564 m², zapísanej na LV č. XXX k. ú. G. (ďalej aj „sporná parcela“) na žalovanú, patrí do dedičstva po nebohej poručiťke Q. I., rod. Y., nar. XX. I. XXXX, zomr. dňa XX. Z. XXXX, naposledy bytom S. Z. S. C., R. XXXX/X; II. vo zvyšku žaloby konanie zastavil; III. žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že sporná parcela bola v minulosti zapísaná v PKN vl. č. XXX k. ú. G. ako parcela č. PKN XXX „Roľa v hone Medziplotie“ o výmere 618 m² na pôvodných podielových spoluvlastníkov Š. Š. a Y. Š., na každého v 1/2. Na základe kúpno-predajnej zmluvy zo dňa 27. februára 1951, ktorá bola uzatvorená na Okresnom súde v Púchove, právna predchodkyňa žalobcov Q. I. (ďalej aj „poručiťka“) odkúpila od odpredávateľky Y. Š. PKN parcelu č. XXX, pôvodne zapísanú v PKN vložke č. XX k. ú. G.. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade došlo k odpredaju spornej parcely v celosti, keďže z bodu 8 uvedenej kúpno-predajnej zmluvy vyplýva, že podielový spoluvlastník PKN parc. č. XXX Š. Š. uznáva, že predmetnú nehnuteľnosť nikdy neužíval a len omylom sa vedie na jeho meno a že táto nehnuteľnosť patrí výlučne predávateľke, jeho sestre Y. Š., ktorá ju už dávne roky neužíva, a preto povoľuje, aby na jeho meno vedené podiely boli rovno na kupiteľku Q. I. prepísané a vlastnícke právo v

jej prospech pozemkovoknižne vtelené. Aj napriek uvedenej skutočnosti bola poručiťka zapísaná v PKN vložke č. XXX k. ú. G. ako podielová spoluvlastníčka spornej parcely len v spoluvlastníckom podiele 1/2. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti uviedol, že v skutočnosti poručiťka od r. 1951, t. j. od uzatvorenia kúpno-predajnej zmluvy spornú parcelu užívala v celom rozsahu, pričom pri užívaní tejto nehnuteľnosti nebola nikým rušená a jej vlastnícke právo nebolo nijakým spôsobom spochybňované ani zo strany samotného Š. Š., ani zo strany jeho právnych nástupcov. O uvedenom svedčala podľa názoru súdu prvej inštancie aj skutočnosť, že parc. č. KN E XXX bola spolu s ďalšími dvoma pozemkami, parc. č. KN E XXX/X a č. KN E XXX/X matkou žalobcov ohradená od okolitých nehnuteľností, a to betónovo-pletivovým plotom, vybudovaným okolo r. 1960. Keďže vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie dostatočne za preukázané, že poručiťka od r. 1951 až do svojej smrti bola oprávneným držiteľom spoluvlastníckeho podielu 1, viažuceho sa k parc. č. KN E XXX v k.ú. G., dospel k záveru, že vlastnícke právo k uvedenému podielu poručiťka nadobudla vydržaním, keďže spĺňala podmienku nepretržitej držby spornej parcely trvajúcej po dobu 10 rokov (v danom prípade išlo o držbu trvajúcu 41 rokov) a zároveň bola po túto dobu držiteľom oprávneným, keďže neboli žiadne skutočnosti, v dôsledku ktorých by až do doby jej smrti v r. 2009 došlo k prerušeniu vydržacej doby pre stratu dobromyseľnosti a tým aj oprávnenej držby. Napokon skonštatoval, že vzhľadom na skutočnosť, že žalobcovia v priebehu konania žalobu v časti o určenie, že spoluvlastnícky podiel 1 viažuci sa k spornej parcele patrí do dedičstva po ich právnej predchodkyňi zobrali späť, súd konanie v tejto časti zastavil. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 10. septembra 2020 sp. zn. 17Co/2/2020 rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti potvrdil a žalobcom 1/ až 3/ priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení reagujúc na odvolacie námietky žalovanej konštatoval, že táto nesprávne subsumovala ňou tvrdený nedostatok vecnej aktívnej legitimácie na strane žalobcov pod nedostatok procesných podmienok, ktorý v danej veci nebol zistený, preto ňou uplatnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. a/ CSP bol uplatnený nedôvodne. Dodal, že v preskúmvanej veci žalobu síce pôvodne podal iba žalobca 1/ ako iba jeden z dedičov po poručiťke, neskôr však na základe jeho návrhu súd do konania pripustil aj zostávajúcich dedičov po poručiťke, takže účastníkmi daného sporového konania sú všetci dedičia po poručiťke, ktorí tvoria tzv. nerozlučné spoločenstvo. Odvolací súd ďalej konštatoval, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je riadne a presvedčivo zdôvodnené. Zároveň dospel k záveru, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci a z takto zisteného skutkového stavu veci vyvodil aj správne právne závery. Odvolací súd v súvislosti so zisťovaním predpokladov pre nadobudnutie vlastníctva k spornej parcele na základe vydržania v zhode so súdom prvej inštancie konštatoval, že v danom prípade ide o spôsobilý predmet vydržania, že držba bola nepretržitá počas celej zákonom stanovenej doby, t. j. 10 rokov, keď je nepochybné, že nehnuteľnosť poručiťka užívala nepretržite a nerušene už od r. 1951 až do svojej smrti v r. 2009. Vo vzťahu k existencii oprávnenej držby a vôle nakladať s vecou ako so svojou, ako jej imanentnou náležitosťou uviedol, že podiel na spornej parcele v oplotenom stave užívala poručiťka už od r. 1951, pozemok v celosti spolu s príľahlými pozemkami oplotila a dokonca na časti parc. č. KN E XXX vybuvovala so súhlasom bývalého ONV v Považskej Bystrici prístavbu k svojmu rodinnému domu súp. č. X, postavenému na časti parcely č. KN E č. XXX. Odvolací súd sa napokon stotožnil aj so záverom súdu prvej inštancie ohľadom existencie dobrej viery poručiťky. Dôvodil, že pokiaľ v zmluve bolo v citovanom čl. 8 uvedené, že kupujúca má nadobudnúť vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti v celosti, predmetná kúpna zmluva bola podpísaná na súde, s jej obsahom pripojením podpisu súhlasila aj predávajúca, táto okolnosť mohla viesť u kupujúcej, ktorá zrejme nebola osobou znalou práva, k presvedčeniu, že nadobudla predávanú nehnuteľnosť v celosti. Z vykonaného dokazovania podľa odvolacieho súdu ďalej vyplynulo, že ihneď od uzavretia uvedenej kúpno-predajnej zmluvy poručiťka predmetnú nehnuteľnosť v celosti ako vlastnú užívala; žalovaná v konaní pred súdom ani netvrdila, že by po r. 1951 poručiťke v užívaní predmetnej nehnuteľnosti v celosti ktokoľvek bránil, a to napriek tomu, že pôvodný podielový spoluvlastník spornej nehnuteľnosti Š. Š. v tom čase ešte žil, taktiež nerozporovala, že sporná nehnuteľnosť bola po predaji poručiťkou spolu s príľahlými pozemkami oplotená a že na nej dokonca poručiťka vykonala prístavbu k svojmu rodinnému domu. Naostatok

podotkol, že žalovaná sa bránila iba tým, že jej právni predchodcovia si svoje vlastnícke právo nebránili z dôvodu, že sa obávali politických perzekúcií, pričom však ani po zmene režimu, t. j. po r. 1989, žalovaná užívanie spornej nehnuteľnosti nenamietala, neuplatňovala si svoje vlastnícke nároky. Vzhľadom na to považoval odvolací súd záver súdu prvej inštancie o splnení všetkých podmienok potrebných pre vydržanie za správny. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Namietala, že v danom prípade súdom produkovaná interpretácia, v zmysle ktorej boli na základe zistených (a sčasti súdom) predpokladaných skutkových okolností riadne splnené všetky podmienky vydržania podielu spornej parcely patriaceho žalovanej, nebola správna. Poukázala na to, že z obsahu kúpnopredajnej zmluvy, z ktorej žalobcovia odvodzovali dobromyseľnosť držby poručiťky, vyplýva, že jej zmluvnými stranami bola len predávajúca Y. Š. a kupujúca Q. I. (poručiťka). Š. Š. (právny predchodca žalovanej), ktorý bol v tom čase spoluvlastníkom spornej parcely o veľkosti podielu 1/2 z celku, účastníkom predmetnej zmluvy nebol. Žalovaná v tejto súvislosti uviedla, že v danej zmluve úplne absentuje podpis Š. Š., a teda aj prejav jeho vôle spoluvlastnícky podiel previesť. Navyše dodala, že jeho účasť pri predmetnom právnom úkone, či aspoň vedomosť o danej zmluve a jej obsahu, nebola v celom konaní zistená a dokonca ani žalobcami tvrdená. Žalovaná v tomto kontexte poukázala na početnú judikaturu dovolacieho súdu týkajúcu sa jednotlivých podmienok vydržania vlastníckeho práva, a to hlavne pokiaľ ide o otázku dobromyseľnosti držiteľa a oprávnenosti samotnej držby (napr. sp. zn. 3Cdo/17/2016, 5Cdo/30/2010, 4Cdo/287/2006). V nadväznosti na to uviedla, že povinnosť domáhať sa svojho vlastníckeho práva nevyplyva zo žiadneho právneho predpisu, a preto pasivita vlastníka v tomto smere nemôže potvrdzovať dobromyseľnosť držiteľa. Súčasne s ohľadom na ňou prezentovanú judikaturu konštatovala, že právna predchodkyňa žalobcov (poručiťka) napriek skutočnosti, že nebola osoba s odborným právnym vzdelaním, pri dodržaní čo i len elementárnej opatrnosti, ktorú možno od každej dospeléj osoby požadovať, mohla a mala zistiť, že na to, aby nadobudla celú prevádzanú parcelu (teda aj spoluvlastnícky podiel Š. Š.), musel by byť tento predmetnej zmluvy účastný a na rovnopise zmluvy podpísaný. Navyše, o dobromyseľnosti poručiťky možno pochybovať aj z dôvodu, že jej vlastnícke právo k celému pozemku nikdy nebolo evidované v pozemkovej knihe, evidencii nehnuteľností, či katastri nehnuteľností. Vzhľadom na uvedené žalovaná navrhla rozhodnutia súdov nižších inštancií zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobcovia sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Podľa názoru žalovanej je jej dovolanie prípustné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a z obsahu dovolania je zrejmé, že žalovaná považuje ako nesprávne právne posúdenú otázku oprávnenosti držby (dobromyseľnosti držiteľa) ako jednej z podmienok vydržania vlastníckeho práva. V danom prípade teda dovolateľka vymedzila právnu otázku, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (s poukazom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/17/2016, 5Cdo/30/2010, 4Cdo/287/2006). Najvyšší súd preto skúmal, či dovolanie žalovanej je v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP prípustné.

10. Dobromyseľnosť, ako kategória patriaca do vnútornej sféry držiteľa, môže byť v praxi subjektívne držiteľom vyvodzovaná z najrozmanitejších skutkových okolností (právne relevantných, ale aj irelevantných). Rozhodnutie súdu, ktoré konštatuje splnenie predpokladov nadobudnutia nehnuteľnosti vydržaním, musí mať základ v dostatočne skutkovo podložených, konkrétnych a vykonaných dokazovaním preukázaných (zistených, potvrdených, nie len možných) skutočnostiach.

10.1. Pritom fakt, že ide o právne posúdenie konkrétneho a vzhľadom na okolnosti prípadu v zásade neopakovateľného skutkového stavu, nemôže viesť k záveru, že dovolateľ vo svojom dovolaní nastolil skutkové otázky. Spochybňovanie konkrétnych právnych argumentov súdov, ktorých súčasťou je aj interpretácia skutkového stavu z pohľadu znenia právnej normy, nie je nastolením skutkových otázok, keďže subsumpcia je prvým krokom správnej interpretácie právnych noriem.

10.2. Ako v tejto súvislosti uviedol aj Ústavný súd Slovenskej republiky (I. ÚS 51/2020, bod 51): „Zmyslom dovolania je okrem eliminovania zmätočných rozhodnutí (§ 420 v spojení s § 431 CSP) vytvárať jednotnú rozhodovaciu prax týkajúcu sa zásadných právnych otázok (§ 421 v spojení s § 432 CSP). Dovolatelia, ako aj širšia právnická obec očakáva odpovede na tieto otázky. Od najvyššieho súdu sa preto pri posudzovaní prípustnosti dovolania podaného podľa § 421 CSP oprávnene očakáva citlivý a dôsledný prístup pri zvažovaní, či určité jeho skoršie rozhodnutia nielen z formálneho hľadiska, ale aj reálne dávajú odpoveď na dovolateľom nastolenú právnu otázku zásadného významu. Len tak je možné naplniť cieľ dovolania, ktorým je riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry, čo sú podstatné prvky napĺňania princípu právnej istoty. Naplnením tejto funkcie plní dovolanie aj celospoločenskú úlohu.“

11. Dovolací súd v tejto súvislosti ďalej dodáva, že odpovede na súčasné a budúce právne otázky sa netvoria len formulovaním abstraktných právnych viet bez vzťahu na konkrétny skutkový stav, ale aj množstvom na seba nadväzujúcich odpovedí na právne posúdenie rôznych konkrétnych skutkových stavov z pohľadu relatívne neurčitých zákonných pojmov, ktorým je aj v tomto prípade aplikovaná oprávnenosť držby (dobromyseľnosti držiteľa) ako jednej z podmienok vydržania vlastníckeho práva. Nielen okresný, ale aj krajský súd otázku dobromyseľnosti vykladali argumentačnými nástrojmi, z ktorých dospeli k záveru, že žaloba žalobcov je dôvodná.

12. Podľa § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa oprávnený držiteľ stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť. Uvedené ustanovenie upravuje vydržanie ako osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva. V prípade splnenia zákonom určených podmienok dochádza k nemu priamo zo zákona. K nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním musia byť splnené zároveň tieto zákonné predpoklady: a/ oprávnená držba, b/ uplynutie vydržacej doby, c/ spôsobilý predmet vydržania. Uvedené predpoklady sú stanovené tak, že musia byť splnené kumulatívne; ak nie je splnená čo i len jedna z nich, nedochádza k vydržaniu.

13. Držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba (§ 129 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená (§ 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

14. Z konštantnej judikatúry dovolacieho súdu (vrátane rozhodnutí, na ktoré poukazuje dovolateľka v rámci svojho dovolania) vyplýva, že v zmysle citovaných ustanovení § 129 ods. 1 a § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka je predpokladom vydržania skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z objektívneho hľadiska, t. j. či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu od každého subjektu požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo nenadobudol. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnelý právny dôvod (titulus putativus), teda ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu taký právny titul svedčí (rozhodnutie najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/287/2006).

14.1. Neoprávneným je teda držiteľ, ktorý so zreteľom na všetky okolnosti nie je (nemôže byť) dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí. Dobromyseľnosť držby zaniká v momente, keď sa držiteľ oboznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne boli spôsobilé vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec patrí. O dobromyseľnú držbu nemôže ísť, keď držiteľ veci od počiatku vedel o skutočnostiach spôsobilých objektívne (u každého iného nachádzajúceho sa v obdobnej situácii) vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec patrí. Oprávnená držba sa zakladá na omyle držiteľa, ktorý sa domnieva, že je vlastníkom držanej veci. Omyl držiteľa musí byť ospravedlniteľný; ospravedlniteľným je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti toho - ktorého prípadu od každého vyžadovať. Pokiaľ omyl presahuje rámec bežného posudzovania veci, je neospravedlniteľný. Držiteľ, ktorý drží vec na základe takého omylu, nemôže byť držiteľom oprávneným. Ospravedlniteľným omylom môže byť omyl skutkový aj právny. Právny omyl spočíva v neznalosti všeobecne záväzných právnych predpisov a - pre účely prejednávanej veci osobitne zdôrazňujúc - z nedostatku vedomosti o dôsledkoch právnych skutočností, ktoré sú všeobecne záväznými právnymi predpismi považované za právne relevantné. Omyl držiteľa vychádzajúci z neznalosti alebo nedokonalnej znalosti celkom jednoznačného a zrozumiteľného ustanovenia zákona je právny omyl neospravedlniteľný (viď napríklad sp. zn. 3MCdo/7-8/2009, 4Cdo/283/2009, 5Cdo/30/2010 a 6MCdo/5/2010).

15. Ako už bolo uvedené vyššie, dobromyseľnosť, ako kategória patriaca do vnútornej sféry držiteľa, môže byť v praxi subjektívne držiteľom vyvodzovaná z najrozmanitejších skutkových okolností (právne relevantných, ale aj irelevantných). Rozhodnutie súdu, ktoré konštatuje splnenie predpokladov nadobudnutia nehnuteľnosti vydržaním, musí mať základ v dostatočne skutkovo podložených, konkrétnych a vykonaných dokazovaniach preukázaných (zistených, potvrdených, nie len možných) skutočnostiach. Predpokladom prijatia záveru súdu o vydržaní musí byť medziiným zistenie, že počas vydržacej doby držiteľ skutočne „bol“ (teda nie iba „mohol byť“) so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí (sp. zn. 3Cdo/17/2016).

16. Podľa názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd pri právnom posudzovaní prejednávanej veci dôsledne neriadil vyššie uvedenými východiskami a princípmi, v dôsledku čoho v konaní zistené skutočnosti významné pre rozhodnutie o splnení predpokladov pre vydržanie nesprávne vyhodnotil, a zároveň sa tým odklonil od prezentovanej ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V danom prípade odvolací súd (stotožňujúc sa so závermi súdu prvej inštancie) vyvodzoval existenciu dobrej viery (dobromyseľnosti) právnej predchodkyne žalobcov Q. I. z nadobúdacieho titulu „kúpno-predajnej zmluvy z 27. februára 1951“ uzatvorenej medzi Y. Š. ako predávatelkou s matkou žalobcov Q. I. ako kupiteľkou, predmetom ktorej bol odpredaj PKN parcely č. XXX, zapísanej pôvodne v PKN vložke č. XX v k. ú. G., kde v bode 8 uvedenej kúpno-predajnej zmluvy bolo uvedené, že podielový spoluvlastník

predmetnej parcely Š. Š. uznáva, že predmetnú nehnuteľnosť nikdy neužíval a len omylom sa vedie na jeho meno a že táto nehnuteľnosť patrí výlučne predávateľke Y. Š., ktorá ju už dávne roky užívala a preto povoľuje, aby na jeho meno vedené podiely boli rovno na kupiteľku Q. I. prepísané a vlastnícke právo v jej prospech pozemno-knižne vtelené.

16.1. Dovolací súd zohľadniac výsledky vykonaného dokazovania preskúmaním obsahu predmetnej kúpno-predajnej zmluvy dospel k záveru, že pri zachovaní obvyklej (náležitej) opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti daného prípadu od každého subjektu požadovať, mohla mať právna predchodkyňa žalobcov (Q. I.) pochybnosti,

že sa stala vlastníčkou podielu (pôvodne) patriacemu Š. Š.. Z predmetnej kúpno-predajnej zmluvy je nepochybne zrejmé, že jej účastníkmi boli poručiteľka Q. I. a predávajúca Y. Š., Š. Š. nebol jej účastníkom, čo preukazuje najmä absencia jeho podpisu na zmluve a s tým spojený prejav jeho vôle prevádzať nehnuteľnosť v jeho vlastníctve. V tomto prípade ide podľa názoru dovolacieho súdu o taký zjavný nedostatok nadobúdacieho „právneho titulu“, že ho ako celok nemožno považovať za spôsobilý dostatočne opodstatniť vnútorné presvedčenie vydržiťky (právnej predchodkyne žalobcov), že sa stala vlastníčkou spornej parcely v celosti. Dovolací súd v danom kontexte zdôrazňuje, že i keď v prípade právnej predchodkyne žalobcov nešlo o osobu s právnickým vzdelaním, pri zachovaní obvyklej opatrnosti sa predpokladá, že každý sa oboznámi so zákonnými predpokladmi právneho úkonu, ktorý má v úmysle urobiť. Absencia označenia účastníka zmluvy (predávajúceho) a jeho podpisu objektívne (ako aj u každého iného subjektu nachádzajúceho sa v rovnakej situácii) musí viesť k poznaniu, že sa samotným užívaním spornej nehnuteľnosti užívateľ nestáva jej nadobúdateľom a vlastníkom a v takomto prípade zásadne nemôže ísť o ospravedlniteľný právny omyl. Dovolací súd dospel k záveru, že už len z uvedeného dôvodu nebola právna predchodkyňa žalobcov „so zreteľom na všetky okolnosti“ v dobrej viere, že je vlastníčkou sporného podielu parcely.

16.2. Odvolací súd ďalej argumentoval tým, že dobromyseľnosť Q. I. vo vzťahu k podielu spornej parcely vo vlastníctve Š. Š. mohla byť utvrdená aj tým, že od r. 1951 v užívaní predmetnej nehnuteľnosti v celosti nebola nikým rušená, jej vlastnícke právo nebolo nijakým spôsobom spochybňované ani zo strany samotného pôvodného podielového spoluvlastníka predmetnej parcely Š. Š., ktorý v tom čase ešte žil. Dovolací súd k tomu poznamenáva, že aj týmito úvahami sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keďže už v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/287/2006 najvyšší súd konštatoval, že pokiaľ sa vlastník nedomáha svojich vlastníckych práv, nemožno posúdiť túto skutočnosť ako potvrdzujúcu dobromyseľnosť užívateľov o ich oprávnenej držbe; vlastníkovi takáto povinnosť domáhať sa výkonu svojich vlastníckych práv alebo iným spôsobom ich riešiť (nájomné a pod.) zo žiadneho právneho predpisu nevyplyva. Nemôže byť predsa na ťarchu skutočného vlastníka nehnuteľnosti, že držba užívateľa nehnuteľnosti je od počiatku neoprávnená. Pre úplnosť posúdenia veci prichodí dodať, že ani okolnosť, že predmetná zmluva bola podpísaná na súde nepredstavuje konvalidáciu neexistujúceho právneho úkonu a pokiaľ súdy nižších inštancií vyvodzovali z uvedenej okolnosti pozitívne dôsledky pre právnu predchodkyňu žalobcov, takýto prístup nemal žiadnu zákonnú oporu a ani táto skutočnosť podľa názoru dovolacieho súdu nebola spôsobilá vo svetle vyššie uvedených okolností prípadu ospravedlniť tak zásadný omyl poručiteľky a vyvolať u nej nepochybné vnútorné presvedčenie o vlastníctve spornej nehnuteľnosti.

17. Dovolací súd tak uzatvára, že odvolací súd sa pri posudzovaní oprávnenosti držby (dobromyseľnosti) právnej predchodkyne žalobcov a následnom závere o splnení podmienok vydržania vlastníckeho práva k spornej parcele odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a treba mať za to, že jeho rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

18. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky dovolateľky, že napadnutý rozsudok dovolacieho súdu sa riešením predmetnej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej je nielen prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, ale aj dôvodné (§ 432 ods. 2 CSP), a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie dovolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP).

19. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.